

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Doc. MUDr. A. M., CSc.**, zast. Mgr. Jakubem Vepřkem, advokátem se sídlem Tyršova 1714/27, Ostrava, proti žalovanému: **Rektor Ostravské univerzity**, se sídlem Dvořákova 138/7, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2019, č. j. OU-106048/90-2019, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 4. 2021, č. j. 25 A 34/2020 - 169,

t a k t o :

Rozsudek krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 4. 2021, č. j. 25 A 34/2020 - 169, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým bylo podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno jeho shora uvedené rozhodnutí a věc mu byla podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrácena k dalšímu řízení.

[2] Zrušeným rozhodnutím stěžovatel postupem podle § 28 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, odvolal žalobce z funkce děkana Lékařské fakulty Ostravské univerzity (dále jen „LF OU“), a to s účinností ke 2. 1. 2020. Žalobce podle stěžovatele závažným způsobem neplnil povinnosti děkana a závažným způsobem poškodil zájmy Ostravské univerzity (dále jen „OU“) i LF OU. Tato porušení měla spočívat ve vydávání rozhodnutí o přijetí ke studiu i uchazečům, kteří nesplnili podmínky přijímacího řízení spočívající v dosažení minimálního předepsaného počtu bodů při přijímací zkoušce a dále v

„závažném manažerském selhání“, spočívajícím v nečinnosti zapříčiňující ohrožení zisku akreditace pro magisterský studijní program Všeobecné lékařství.

[3] Žalobou ze dne 27. 1. 2020 se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí stěžovatele. Vymezil tři okruhy námitek; v prvním z nich namítal nesprávné obsazení akademického senátu Ostravské univerzity (dále jen „AS OU“) při zasedání dne 18. 11. 2019, na němž byl projednáván souhlas s jeho odvoláním z funkce děkana LF OU, ve druhém brojil proti vytýkaným pochybením souvisejícím s přijímáním uchazečů o studium. Třetí okruh žalobních námitek se týkal nesplnění podmínek vyjádření akademického senátu LF (dále jen „AS LF“) a souhlasu AS OU k odvolání z důvodu „závažného manažerského selhání“.

[4] Krajský soud rozsudkem ze dne 21. 7. 2020, č. j. 25 A 34/2020 – 130 (dále též „první rozsudek krajského soudu“), rozhodnutí žalovaného zrušil, neboť dospěl k závěru, že je v části týkající se důvodu odvolání pro „závažné manažerské selhání“ nepřezkoumatelné a v části týkající se důvodu porušení povinností při přijímání uchazečů o studium nezákonné.

[5] Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 18. 2. 2021, č. j. 9 As 213/2020 – 60, rozsudek krajského soudu zrušil, neboť krajský soud v rozporu s § 75 odst. 2, větou první, s. ř. s. při vypořádání třetího okruhu námitek („závažné manažerské selhání“) překročil meze uplatněných žalobních bodů a tím zatížil své rozhodnutí vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[6] První z okruhu žalobních námitek nebyl předmětem kasačního řízení, NSS se proto k otázce obsazení AS OU nevyjadřoval. Co se týče vypořádání druhého okruhu žalobních námitek, NSS dospěl ve shodě s krajským soudem k závěru, že rozhodnutí stěžovatele bylo v příslušné části nezákonné, neboť pochybení děkana spočívající v přijímání uchazečů o studium, kteří nesplnili podmínky přijímacího řízení, bylo stěžovateli známo při jmenování žalobce děkanem, a proto již nemůže být důvodem pro jeho odvolání.

[7] Ke třetímu okruhu námitek, tj. k otázce, zda byly splněny podmínky § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách pro odvolání žalobce z pozice děkana LF OU pro odvolací důvod spočívající v „závažném manažerském selhání“, se NSS v předchozím rozsudku věcně nevyjadřoval (viz odst. 31 rozsudku NSS).

[8] Krajský soud, vázán závěry vyslovenými ve zrušujícím rozsudku NSS, rozhodnutí stěžovatele znovu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Vypořádání prvních dvou okruhů námitek ponechal beze změny, tedy jako nedůvodnou vyhodnotil námitku nesprávného obsazení AS OU, naopak jako důvodnou shledal námitku týkající se nezákonnosti rozhodnutí v části, v níž bylo důvodem odvolání děkana pochybení při přijímání uchazečů o studium.

[9] K námitce týkající se absence zákonem požadovaného vyjádření AS LF a souhlasu AS OU s odvoláním děkana konstatoval, že se v předchozím rozsudku k této námitce vyslovil stručně a pouze ve vztahu k vyjádření AS LF. Následně doplnil, že tato námitka

pokračování

vyžaduje, zejména v návaznosti na obsah podání žalobce ze dne 19. 3. 2021, rozsáhlejší argumentaci.

[10] Co se týče vyjádření AS LF, krajský soud uvedl, že setrvává na názoru, že zákonem požadované „*vyjádření*“ lze chápat i jako prodiskutování důvodů odvolání, přičemž může být i záporné. V souzené věci byla otázka akreditace na zasedání AS LF diskutována a projednána.

[11] Na souhlas akademického senátu univerzity je ale třeba klást přísnější požadavky, neboť jde o nepřekročitelnou podmínku pro úspěšnost odvolání děkana postupem podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách. Tento souhlas nelze dle krajského soudu pojmout jako „*bianco šek*“, který rektor může vyplnit jakýmkoliv důvodem, bez ohledu na to, s jakými důvody pro odvolání akademický senát souhlasil. Tím by byl popřen smysl právní úpravy.

[12] Podle krajského soudu není nezbytné, aby všechny důvody byly vyjádřeny přímo v podnětu k odvolání, ale mohou vyvstat i později, např. v průběhu diskuse. Pro zachování systému brzd a rovnovah je ale třeba trvat na tom, aby důvody pro odvolání byly vyjádřeny dostatečně určitě, tedy tak, aby s nimi byli členové akademického senátu univerzity seznámeni a aby se k nim mohl vyjádřit i odvolávaný děkan. Samotné odvolání pak musí být odůvodněno právě těmi konkrétními skutečnostmi pro odvolání, se kterými senátoři vyslovili souhlas.

[13] V souzené věci požadoval stěžovatel po AS OU souhlas s důvody, které „*úplně a podrobně*“ uvedl v podnětu k odvolání děkana a které spočívaly v pochybení při přijímání studentů, kteří nesplnili podmínky přijímacího řízení. Ohrožení procesu akreditace sice bylo na zasedání AS OU diskutováno, ale výhradně v souvislosti s uvedeným pochybením. V samotném rozhodnutí o odvolání děkana je nicméně závažné manažerské pochybení spočívající v nečinnosti žalobce vedoucí k ohrožení akreditace magisterského programu uvedeno jako samostatný důvod pro odvolání, aniž by v tomto smyslu bylo na zasedání AS OU chápáno a projednáno.

[14] S ohledem na uvedené krajský soud uzavřel, že souhlas AS OU s odvoláním žalobce z funkce děkana LF OU z důvodu jeho nečinnosti, která vedla k ohrožení akreditace magisterského studijního programu všeobecné lékařství, nebyl dán. Rozhodnutí stěžovatele je proto pro absenci souhlasu AS OU podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách nezákonné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[15] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Rozporuje závěry týkající se souhlasu AS OU s odvoláním žalobce z funkce děkana LF OU a namítá překvapivost a nezákonnost rozsudku.

[16] Stěžovatel upozorňuje, že krajský soud oproti předchozímu rozhodnutí změnil názor na požadavky kladené na platnost souhlasu akademického senátu univerzity. Nebyl

vázán názorem NSS, který se otázkou existence souhlasu AS OU ve svém rozhodnutí nezabýval a krajský soud tedy ani v hodnocení této otázky nijak nezavázal a dříve vyjádřený názor krajského soudu nepopřel. Účastníci řízení proto nemohli předpokládat, že krajský soud provede názorový obrat v již spolehlivě a pravomocně vyřešené otázce existence souhlasu AS OU. To ostatně dokládá i nabídka žalobce na smírné vyřešení věci, doplněná o upozornění, že žalobce počítá s případným podáním kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu.

[17] Tvrzení krajského soudu, že se v prvním rozsudku vyjádřil pouze k otázce projednání odvolacího důvodu na zasedání AS LF, neodpovídá znění předchozího rozsudku. Z něj naopak jednoznačně plyne, že se soud zabýval právě otázkou splnění souhlasu AS OU, přičemž dospěl k závěru, že odvolací důvod byl diskutován, tedy projednán, a proto námitku absence souhlasu AS OU zhodnotil jako nedůvodnou (viz odst. 31 prvního rozsudku krajského soudu). Kasační stížností napadený rozsudek je překvapivý a porušuje legitimní očekávání účastníků řízení. Takový postup je v rozporu s judikaturou Ústavního soudu. Rozsudek je proto zatížen vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[18] Znění § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách ani judikatura nestanoví přesnou podobu ani obsah vyjádření akademického senátu fakulty a souhlasu akademického senátu univerzity. Judikatura NSS pouze vymezila požadavek určitosti návrhu fakultního akademického senátu na odvolání děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách, ve vztahu k odvolání postupem podle § 28 odst. 3 téhož předpisu judikatura požaduje, aby rektor ve svém rozhodnutí konkrétně vymezil, v čem spatřuje porušení povinností děkana, a následně tyto prohřešky podřadil pod definici uvedenou v zákoně.

[19] Podle stěžovatele krajský soud aplikoval na proces odvolání děkana podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách principy a požadavky trestního a přestupkového práva, aniž by k tomu byl dán důvod. Na orgány vysoké školy, jejichž členové jsou právními laiky, nelze klást stejné požadavky, jako na úřední osoby či soudce. Při projednání odvolacích důvodů akademickými senáty postačuje zhodnotit, jaká pochybení děkana byla na zasedání představena a zda je rektor mohl či měl pojmout jako základ pro odvolací důvody následně vyjádřené v rozhodnutí o odvolání.

[20] Ze zápisů ze zasedání obou akademických senátů lze ověřit, že při zasedáních bylo poukázáno na nebezpečnou pomalost akreditačního procesu, a to včetně přičitatelnosti děkanovi. To založilo požadavek odvolat děkana právě na základě jeho odpovědnosti za ohrožení včasnosti akreditace.

[21] Na mimořádném zasedání AS LF jednoznačně vyplynulo, že stěžovatel není spokojen s dosavadním průběhem přípravy akreditace, přičemž odpovědnost za takový vývoj přičítá děkanovi. Senátorům tak muselo být zřejmé, že i tyto výtky budou hrát roli při procesu odvolání děkana. Obdobné platí i pro zasedání AS OU. Ze zápisu plyne, že na jednání byla řešena i otázka, zda odvolání děkana souvisí s nedostatečnou přípravou akreditace, k čemuž se vyjádřil i přímo žalobce. I členové AS OU si tak museli být vědomi, že selhání děkana při procesu přípravy akreditace mohou být promítnuta do rozhodování o jeho odvolání, přičemž tyto informace jim byly známy již před hlasováním o vyslovení

pokračování

souhlasu s odvoláním. Závěry, ke kterým krajský soud dospěl v prvním rozsudku, proto byly jak po skutkové, tak po právní stránce správné. V nyní napadeném rozsudku nicméně krajský soud tuto otázku již správně neposoudil, rozsudek je proto ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nezákonný.

[22] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[23] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na podání krajskému soudu ze dne 19. 3. 2021. Zdůraznil, že námitky a související právní úvahy týkající se odvolacího důvodu spočívajícího v „závažném manažerském selhání“ uplatnil již v žalobě a ve svých vyjádřeních. Již proto nemůže být rozsudek krajského soudu překvapivý. Stěžovatel měl možnost se k této argumentaci opakovaně vyjádřit, stejně jako musel očekávat, že se soudy budou těmito tvrzeními zabývat.

[24] AS LF se vyjadřoval pouze k tvrzeným pochybením souvisejícím s přijímáním studentů. I kdyby tedy AS OU udělil platný souhlas s odvoláním žalobce z funkce děkana z obou důvodů, stále by nebyla splněna jedna z obligatorních podmínek podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách. Žalobce souhlasí se stěžovatelem, že na postup akademických senátů nelze klást stejné požadavky, jako na rozhodnutí soudů. Nelze ale ani připustit, aby se postup neřídil žádnými pravidly. V souzené věci je zjevné, že se stěžovatel až na základě průběhu jednání AS OU rozhodl, že deklarovaný důvod spočívající v pochybeních při přijímání studentů doplní o důvod další. Tomu odpovídá i obsah podnětu, předloženého jak AS LF, tak AS OU.

[25] Pro zhodnocení, zda byly či nebyly splněny podmínky § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách, je nutno zkoumat, jaké důvody pro odvolání byly prezentovány rektorem a až podle toho učinit závěr, k jakým důvodům se příslušný akademický senát vyjádřil či vyslovil souhlas.

[26] Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[27] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Rovněž ověřoval, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[28] Poté přistoupil k posouzení přípustnosti opakované kasační stížnosti. Možnost účastníků řízení napadnout rozhodnutí krajského soudu poté, co NSS jeho původní rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, je omezena § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle něhož je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí,

je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. NSS se tak nesmí zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a to v situaci, kdy se tímto právním názorem krajský soud řídil (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05).

[29] Existují i další výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování NSS. Jde zejména o případy, „*kdy Nejvyšší správní soud vytyká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva.*“ (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, č. 2365/2011 Sb. NSS). Rozsudkem č. j. 9 As 213/2020- 60 zrušil NSS v pořadí první rozsudek krajského soudu z důvodu vady řízení spočívající v překročení rozsahu žalobního bodu. Nyní spornou otázkou se v původním řízení věcně nezabýval a kasační stížnost je tudíž přípustná.

[30] Stěžovatel poukazoval na to, že krajský soud oproti svému prvnímu rozhodnutí odlišně zhodnotil otázku splnění podmínky souhlasu AS OU s odvoláním žalobce z funkce děkana. Považuje rozsudek za překvapivý a v rozporu s legitimním očekáváním účastníků řízení.

[31] Krajský soud ve svém prvním rozsudku dospěl k závěru, že rozhodnutí stěžovatele o odvolání žalobce z funkce děkana LF OU je v části odvolacích důvodů spočívajících v „*závažném manažerském selhání*“ nepřezkoumatelné, neboť ve vztahu k tomuto důvodu neobsahuje uvedení konkrétních jednání či opomenutí žalobce, které by bylo možno podřadit pod pojem „*poškození zájmů vysoké školy závažným způsobem*“. V odst. 31 rozsudku pak k námitce nepředložení důvodu odvolání spočívajícího v „*závažném manažerském selhání*“ k souhlasu AS OU pro úplnost poznamenal, že podle jednacího řádu AS OU lze projednat i později předložené návrhy a že „*v případě žalobce bylo „závažné manažerské selhání“ v souvislosti s odvoláním žalobce diskutováno a tedy projednáno, za této situace není námitka nevyslovení souhlasu s odvoláním z tohoto důvodu důvodná.*“ Proti vnitřní rozpornosti rozsudku v této otázce, kdy krajský soud na jednu stranu vyhodnotil rozhodnutí jako nepřezkoumatelné, ale na druhou stranu k námitce zaujal věcné stanovisko, uplatnil stěžovatel námitku již ve své první kasační stížnosti. NSS ji věcně neposuzoval (viz odst. 37 rozsudku NSS), neboť z úřední povinnosti shledal jinou vadu řízení, spočívající v překročení rozsahu žalobního bodu.

[32] Vzhledem k tomu, že NSS rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušil (tj. není pravdou, že by část žalobních námitek byla pravomocně rozhodnuta a současně nezrušena), bylo na krajském soudu, aby v dalším rozsudku, v mezích vytyčených Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), o žalobních námitkách znovu rozhodl. Stěžovateli je v této souvislosti nutno přisvědčit, že krajský soud spornou právní otázku vypořádal podstatně obsáhleji a částečně odlišně oproti prvnímu rozsudku. NSS i přesto nemá za to, že by napadený rozsudek byl nepřipustně překvapivý a tedy nezákonný.

[33] Podle judikatury Ústavního soudu znamená zákaz překvapivých rozhodnutí zejména to, že „*účastníci řízení musí mít možnost účinně argumentovat ve vztahu ke všem*

pokračování

otázkám, na jejichž řešení bude rozhodnutí soudu spočívat“ (viz nález ÚS ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 2398/19, N 147/95 SbNU 272). Účastníkům řízení musí být zřejmé které otázky, ať skutkové anebo právní, budou pro řešení věci podstatné, a musí mít možnost se k nim vyjádřit a účinně uplatnit svoji argumentaci (obdobně viz nález ÚS ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2315/15, N 64/81 SbNU 99).

[34] V souzené věci byla otázka splnění podmínek § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách předmětem žaloby, vyjádření k ní i následných replik žalobce. Stěžovatel si tak musel být vědom, že tato otázka bude předmětem rozhodování krajského soudu a opakovaně mu byla dána možnost se k ní vyjádřit a na tvrzení žalobce reagovat. To ostatně učinil, poukázat lze např. na bod 3 vyjádření k žalobě ze dne 6. 3. 2020, č. l. 39 – 40 spisu krajského soudu. To, že krajský soud bude námitku posuzovat věcně, bylo zřejmé i ze zrušujícího rozsudku NSS. Konečně argumentaci k této sporné otázce podstatně rozvinul žalobce ve vyjádření ze dne 19. 3. 2021, jež měl stěžovatel k dispozici a mohl na ni reagovat. Rozhodnutí tak nelze mít za nepřipustně překvapivé, neboť krajský soud v něm, jako soud prvního stupně, věcně rozhodl o žalobním bodu právě v rozsahu vymezeném žalobcem. Stěžovateli rovněž nebyla upřena možnost bránit se proti závěrům vyjádřeným v rozsudku krajského soudu kasační stížností, čehož ostatně využil.

[35] Nad rámec uvedeného NSS poznamenává, že i přesto, že tento postup krajského soudu nezpůsobil nezákonnost rozsudku, bylo by napříště vhodnější účastníky řízení upozornit, že korigoval svůj právní názor a dát jim příležitost k vyjádření.

[36] Stěžovatel dále rozporuje závěr krajského soudu, že v souzené věci pro odvolání žalobce z důvodu manažerského selhání spočívajícího v nečinnosti při přípravě akreditace chyběl souhlas AS OU.

[37] Právní úprava odvolání děkana fakulty je obsažena v § 28 zákona o vysokých školách. Rektor může děkana odvolat buď na návrh akademického senátu (§ 28 odst. 2 zákona o vysokých školách), anebo z vlastního podnětu, postupem upraveným v odst. 3 uvedeného ustanovení. Oproti postupu odvolání děkana na návrh fakultního akademického senátu je při odvolání děkana z vlastního podnětu rektora protiprávnost či jiná nepravost jednání děkana součástí samotné skutkové podstaty právní normy, přičemž podřazení konkrétního jednání pod uvedenou skutkovou podstatu musí být přezkoumatelně vyjádřeno přímo v odůvodnění rozhodnutí o odvolání děkana (blíže viz rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2019, č. j. 1 As 210/2019 - 29, č. 3968/2020 Sb. NSS). V této souvislosti považuje NSS za vhodné zdůraznit, že veřejná vysoká škola, jako veřejnoprávní korporace vykonává veřejnou moc a právě děkanovi jsou v systému dělby moci mezi jednotlivé orgány akademické samosprávy svěřeny klíčové pravomoci – jedná a rozhoduje ve věcech fakulty, má rozsáhlá jmenovací a odvolací oprávnění a v neposlední řadě je oprávněn rozhodovat ve věcech uchazečů o studium a studentů fakulty. Samotný akt odvolání děkana z funkce má pak veřejnoprávní povahu, a to i přesto, že jeho právní následky se projeví zejména v pracovněprávní rovině (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 66/2010 - 119, č. 2597/2012 Sb. NSS).

[38] Mechanismus jmenování a odvolání děkana z funkce vychází z koncepce spolupůsobení samosprávných akademických orgánů (akademických senátů) a rektora.

Děkan může být jmenován jen ve shodě fakultního akademického senátu a rektora. Naproti tomu u odvolání není shoda fakultního akademického senátu a rektora bezpodmínečně nutná. Jakkoliv pravidlem bude odvolání děkana na návrh akademického senátu fakulty, přičemž rektor zpravidla takovému návrhu vyhoví, zákon pamatuje na situace, kdy fakultní akademický senát odvolání děkana nenavrhne a připouští i možnost odvolání děkana z vlastního podnětu rektora. Míra uvážení rektora se liší právě v závislosti na tom, zda jde o odvolání děkana na návrh akademického senátu, či z vlastního podnětu rektora (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 60/2018 - 45, č. 3770/2018 Sb. NSS).

[39] Pro účinnost odvolání děkana podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách stanoví zákon další procesní podmínky, spočívající ve vyjádření akademického senátu fakulty a souhlasu akademického senátu univerzity. Podle § 105 zákona o vysokých školách *je-li zákonnou podmínkou pro odvolání člena orgánu veřejné vysoké školy nebo její součástí předchozí souhlas jiného orgánu vysoké školy nebo její součástí, bez tohoto souhlasu k odvolání nedojde.*

[40] Přesnou podobu, jak má vyjádření či souhlas vypadat, zákon ani dosavadní judikatura správních soudů nestanoví. To ale neznamená, že by na tyto úkony nebylo možno klást vůbec žádné požadavky a postup příslušných orgánů fakulty či univerzity v procesu odvolávání děkana by neměl mantinely. Stanoví-li judikatura NSS požadavek určitosti návrhu na odvolání děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách proto, aby rektor mohl v případě nepravdivých, diskriminačních, svévolných, šikanozních, či prostě jen absentujících důvodů zasáhnout a děkana neodvolat, je třeba stejné požadavky analogicky uplatnit i na postup podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách.

[41] S přihlédnutím k systému „brzd a rovnováh“ uvnitř veřejné vysoké školy se rektor spolu s akademickými senáty podílí na rozhodování o obsazení vedení jednotlivých fakult (podrobněji viz shora zmíněný rozsudek sedmého senátu). Protože souhlas akademického senátu veřejné vysoké školy je nezbytnou podmínkou odvolání děkana podle odst. 3, právě akademický senát veřejné vysoké školy vystupuje v roli „brzdy“ rektora. V případě odvolání podle odst. 2 zase naopak rektor vystupuje v roli „brzdy“ akademického senátu příslušné fakulty, navrhuující odvolání děkana.

[42] Popsaného smyslu a účelu souhlasu akademického senátu veřejné vysoké školy nemůže být dosaženo bez toho, aby členové akademického senátu byli alespoň rámcově seznámeni se skutečnostmi, v nichž rektor spatřuje důvody pro odvolání. NSS se v této otázce ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, podle kterého není přijatelné svazovat postup udělení souhlasu akademického senátu veřejné vysoké školy rigidní procedurou a trvat na tom, aby rektor bezpodmínečně vymezil všechny důvody již před zahájením jednání akademického senátu. V průběhu debaty o předložených odvolacích důvodech mohou být vysloveny nebo vyjít najevo i další pochybnosti či skutečnosti, které se vztahují k pochybením děkana a které mohou zakládat odvolací důvody. Časový okamžik, ke kterému je třeba fixovat vědomost akademického senátu o odvolacím důvodu, je okamžik hlasování o souhlasu s odvoláním děkana.

pokračování

[43] Pro účely splnění podmínky souhlasu akademického senátu veřejné vysoké školy ve smyslu § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách považuje NSS za dostatečné, pokud informace, které následně rektor přezkoumatelným způsobem promítne jako odvolací důvod do svého rozhodnutí, na jednání akademického senátu jako výtku ve vztahu k odvolávanému děkanovi zazní a děkan má možnost na ni reagovat. Na průběh jednání a debaty akademického senátu nelze klást stejné požadavky, jako na průběh správního řízení, či na odůvodnění vlastního rozhodnutí rektora, které již svou kvalitou musí vyhovět kritériím soudní přezkoumatelnosti (viz rozsudek NSS sp. zn. 1 As 210/2019).

[44] V nyní souzené věci není mezi účastníky sporné, že písemný podnět rektora obsahoval pouze skutečnosti týkající se prvního odvolacího důvodu spočívajícího v pochybeních při přijímání studentů. Sám žalobce v bodě 12 vyjádření ke kasační stížnosti připouští, že otázky související s odvolacím důvodem spočívajícím v „závažném manažerském selhání“ byly obsahem jednání AS OU, téhož názoru je i stěžovatel. Sporným zůstává, zda byl účinně dán souhlas AS OU k druhému z odvolacích důvodů, kterým bylo závažné manažerské selhání žalobce spočívající v jeho nečinnosti při přípravě akreditace. Dle krajského soudu sice bylo ohrožení procesu akreditace pro obor Všeobecné lékařství na jednání diskutováno, avšak v tom smyslu, zda odvolání žalobce bude pro úspěch akreditace prospěšné, či nikoliv. Ohrožení procesu akreditace z důvodu nečinnosti žalobce jako odvolací důvod předloženo ani diskutováno nebylo.

[45] Nejvyšší správní soud ze Zázpisu ze zasedání AS OU ze dne 18. 11. 2019, na němž byl projednáván souhlas s odvoláním žalobce z funkce děkana LF OU, zjistil, že převážná část výtek souvisela s pochybením žalobce při přijímacím řízení (včetně vlivu odvolání z tohoto důvodu na zisk akreditace), nicméně ze strany stěžovatele zazněly i konkrétní výtky týkající se přímo přípravy nové akreditace pro obor Všeobecné lékařství. Stěžovatel uvedl, že žádost měla být podána již v březnu 2019, ale na OU byla předložena až počátkem října, dosud chybí nezbytná vyjádření, žádost není připravena v dostatečné kvalitě a je nedostatečně personálně zabezpečena (str. 8). Přímo na tyto výtky pak žalobce nesouhlasně reagoval (str. 10). Dále v průběhu debaty poukazovali na špatný stav připravovaného akreditačního spisu a vyjadřovali se k ohrožení zisku akreditace i další členové AS OU (např. prorektor OU X a proděkanka LF OU X – str. 17, doc. X – str. 19). Z uvedeného je zřejmé, že členům AS OU bylo známo, že stěžovatel je nespokojen s úrovní akreditačního spisu a odpovědnost za pochybení v tomto směru přičítá právě žalobci.

[46] Vzhledem k tomu, že hlasování o souhlasu s odvoláním žalobce z funkce děkana LF OU proběhlo až poté, co byly tyto výtky vysloveny, žalobce se proti nim ohradil a stanovisko k nim vyjádřili i někteří z dalších členů AS OU, má NSS za to, že v souzené věci byl souhlas AS OU dán i k odvolacímu důvodu spočívajícímu v závažném manažerském selhání, které se týkalo nečinnosti žalobce při přípravě akreditačního spisu vedoucí k ohrožení akreditace magisterského programu Všeobecné lékařství. Závěry krajského soudu v této otázce proto nejsou správné.

IV. Závěr a náklady řízení

[47] Protože NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost je ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. důvodná, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud v něm bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[48] V novém řízení též rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. o nákladech kasačního řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2022

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu